

4.- PROCÉS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

4.1.- Antecedents: El Pla Estratègic i Agenda 21 “Reus demà”

EL Ple de l'Ajuntament de Reus el 10 d'octubre de 2008, per unanimitat de tots els grups municipals, va acordar la revisió del Pla Estratègic i l'Agenda 21 de Reus, com un espai d'informació, debat i de decisió conjunta que permetés dibuixar de manera participativa la ciutat de les noves generacions.

El Ple de l'Ajuntament de Reus també va acordar d'encarregar a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales i al Centre d'Estudis de Dret Ambiental de la Universitat Rovira i Virgili la posada en marxa i la gestió del nou Pla estratègic-Agenda 21 de Reus, sota la coordinació de la Càtedra Antoni Pedrol i Rius d'Estudis Jurídics i Locals de la mateixa Universitat, en qualitat de secretaria tècnica del procés. Per tal de desenvolupar aquest acord l'1 d'abril de 2009 es va signar un conveni entre l'Ajuntament de Reus i la Universitat Rovira i Virgili on s'estableixen les condicions i l'organització del treball d'elaboració del Pla estratègic i Agenda 21. Es va crear, també, el Consell del Pla com a màxim òrgan de representació de la ciutadania.

Es va elaborar un pla de treball estratègic que intenta recollir les accions que cal dur a terme per oferir a la ciutat de Reus aquest desenvolupament que compatibilitzi equitat-habitabilitat, qualitat de vida, competitivitat, sostenibilitat i governabilitat i s'inicià un procés de participació prou ampli, a través d'entrevistes, de la realització de tres tallers i de les aportacions rebudes a través del web del Pla.

“Reus demà” ha de ser ambientalment sostenible i això vol dir que s'han d'aprofitar les eines de planificació per introduir més racionalitat en el procés del seu desenvolupament, posant en valor l'espai rural, configurant una ciutat compacta incidint en la recuperació d'espais degradats més que en la ocupació de nous espais de sòl, reduint la contaminació de l'aire en les seves diverses manifestacions, potenciant l'estalvi en el consum de recursos i reduint-ne el malbaratament, amb polítiques i comportaments socials que han de tenir resultats directament mesurables en matèries com l'energia, l'edificació, el transport, l'aigua o la gestió dels residus.

Entre els canvis que cal afrontar, o millor dit, aprofundir, hi ha la potenciació de Reus com a destí turístic, potenciant els atractius en els quals la ciutat és competitiva, en especial, la cultura i el patrimoni modernista, per potenciar un turisme de visita. També elements com l'Hospital i els serveis sanitaris, el comerç, les manifestacions culturals, la Fira, el teixit industrial o els serveis que ofereixen les empreses municipals a altres municipis.

“Reus demà” representa la materialització del procés d'integració en una sola eina de planificació del Pla estratègic i de l'Agenda 21 de Reus i respon a l'enfocament ampli i integrat del concepte de sostenibilitat que expressen els Compromisos d'Aalborg.

4.2.- El Programa de participació ciutadana del POUM

El dia 7 de maig de 2010 el Ple de l'Ajuntament va aprovar el Programa de participació ciutadana, amb la finalitat de fomentar i garantir els drets d'informació, iniciativa i participació ciutadana, facilitar la divulgació i la comprensió dels objectius i del contingut dels treballs de planejament i establir un marc de participació on es pugui donar veu a la ciutadania de Reus i que permeti assolir un alt grau de consens i implicació.

L'empara legal del procés de participació neix de l'article 23 de la Constitució Espanyola, l'article 70 bis de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i amb caràcter específic en l'article 8 del Text refós de la llei d'urbanisme i els articles 15.2, 21 a 23 i 105 del Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la llei d'urbanisme.

Amb l'aprovació del programa de participació, l'Ajuntament vol aconseguir la implicació de la ciutadania en les diferents fases del procés de formulació del POUM, d'acord amb les metodologies de participació diverses, tant de caràcter individual com col·lectiu. El procés participatiu s'estructurà en les següents matèries:

- Territori i desenvolupament urbà
- Mobilitat i infraestructures
- Medi ambient i sostenibilitat
- Habitatge i qualitat de vida

Per tal d'impulsar el procés participatiu, l'Ajuntament va aprovar el programa de funcionament i constituir els òrgans següents:

- **Comissió Especial del POUM:** òrgan de participació específica dels grups municipals durant la formulació del pla.

- **Consell Assessor d'Urbanisme:** òrgan voluntari i complementari de l'organització municipal amb funcions consultives, amb representació voluntària dels diferents agents socials vinculats a l'urbanisme.

- **Consell de participació dels diferents districtes de la ciutat:** amb seu a cada centre cívic i formada per les associacions de veïns del seu àmbit, tindran funcions de canalització de les inquietuds i iniciatives dels veïns.

- Oficina del POUM.

El Programa de participació ciutadana també estableix temporalment les diferents fases del procés participatiu, així com els mecanismes i les accions de difusió, dinamització, debat i participació que s'articularen en cada fase. En aquest sentit, es preveu canalitzar la informació generada durant els treballs de redacció del POUM a través dels mitjans de comunicació propis de l'Ajuntament i de material propi del Pla, així com amb actes públics informatius. En la mateixa línia, per tal de recollir les aportacions i suggeriments de la ciutadania, el programa preveu la convocatòria de fòrums de participació i jornades temàtiques, entre altres.

Resum del procés participatiu previ a l'aprovació de l'avanç del POUM:

Presentació a la ciutadania

El procés participatiu, s'ha realitzat també en quatre punts diferents de la ciutat per donar cobertura a tots els barris i col·lectius:

Centre Cívic Mestral. 11 de gener de 2011

Centre Cívic Migjorn. 13 de gener de 2011

Centre Cívic Llevant. 14 de gener de 2011

Centre Cívic Ponent. 17 de gener de 2011

L'assistència a les quatre sessions de presentació va ser de 205 persones.

Jornades sectorials

L'objectiu d'aquestes jornades sectorials divulgatives va ser oferir informació rellevant en relació amb el desenvolupament del POUM, per tal d'afavorir la reflexió al voltant dels aspectes que es consideren centrals en el planejament urbanístic i que tindran incidència en el Reus del futur.

Les jornades van prendre el format de conferència, amb la posterior obertura d'un espai de debat entre el públic i els conferenciantes. Les jornades celebrades van ser les següents:

“La participació ciutadana en la revisió del POUM”, 20 de gener de 2011 a les 19.00h. Ponent: Charlotte Fernández.

“Ordenació del sòl no urbanitzable”, 27 de gener de 2011 a les 19.00h. Ponent: Ramon Folch (Estudi ERF).

“Comerç”, 3 de Febrer de 2011 19.00h. Ponent: Marçal Tarragó, economista especialitzat en urbanisme comercial.

“Paisatge i espai natural”, 10 de febrer de 2011 a les 19.00h. Ponent: Jordi Bellmunt, arquitecte i professor del màster Arquitectura del paisatge de la UPC.

“Urbanisme dels nous sectors econòmics”, 24 de febrer de 2011 a les 19.00h. Ponents: Carles Llop i Sebastià Jornet, arquitectes.

“Noves formes de creixement urbà al segle XXI”, 24 de març de 2011 a les 19.00h. Ponents: Alexis Traficante, Gimena Repetto, Arquitectes i A. Velez Catraín, arqte. de L'EUROPAN.

En total es van mobilitzar 315 persones al conjunt de les jornades sectorials realitzades.

Tallers oberts de debat

Entre els diferents mecanismes posats a l'abast de la ciutadania per tal de copsar la seva opinió i recollir-ne les aportacions cal destacar la celebració de dos tallers participatius, oberts tant a veïns com a veïnes a títol individual. En aquests tallers es va poder debatre i recollir percepcions sobre quines són les necessitats actuals i els reptes de futur del municipi, als quals haurà d'adaptar-se el nou POUM.

Com a resultat, s'ha assolit la participació d'un total de 42 persones en els dos tallers realitzats.

Els tallers s'han desenvolupat en dues jornades, amb les següents temàtiques sectorials:

1.- Dimarts, 29 de març de 2011

TERRITORI I DESENVOLUPAMENT URBÀ
MOBILITAT I INFRAESTRUCTURES

2.- Dijous 31 de març de 2011:

MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT
HABITATGE I QUALITAT DE VIDA

Reunions del Plenari del POUM

El plenari del POUM va ser concebut com un espai participatiu per als representants de la societat civil i del teixit associatiu de la ciutat. En aquest espai, els agents convocats van esdevenir protagonistes de la tasca de validar, o bé modificar, la proposta dels criteris generals i dels objectius principals que han de donar forma al nou planejament urbanístic municipal.

El plenari ha estat convocat en:

- El dijous 3 de març de 2011 va tenir lloc una jornada de presentació dels objectius principals i criteris generals a seguir pel POUM
- El dijous 17 de març de 2011 va tenir lloc una sessió de retorn dels resultats de validació dels objectius principals i criteris generals que prèviament van poder ser valorats de manera individual, amb el compliment d'una fitxa de validació.
- El dijous 14 d'abril de 2011 va tenir lloc una jornada de retorn i presentació dels objectius del *Decàleg per al model de ciutat* que han servit com a punt de partida per a la redacció de l'avanç del Pla.

Conclusions de la memòria participativa

La memòria participativa recull els principals objectius a desenvolupar pel Pla.

Territori i desenvolupament

Racionalització dels usos del territori, adaptant-se a les necessitats i demandes previstes, però evitant que siguin utilitzades com a potencial motor per a fomentar-les.

Compactació del nucli urbà, omplint els espais buits existents, abans que generar noves expansions territorials, amb especial incidència dels usos residencials.

Desenvolupament equilibrat dels usos i activitats a desenvolupar, de manera que siguin compatibles i puguin coexistir

Desenvolupament, recuperació i protecció de zones verdes i espais naturals tant dins del nucli com a la zona periurbana

Mobilitat i infraestructures

Potenciar la millora de la connectivitat entre les urbanitzacions i el centre, tant pel que fa a la mobilitat en vehicle privat, com en transport públic, en bicicleta i per la mobilitat a peu.

Per assolir aquests objectius, es proposa promoure la creació de nous vials i la millora dels existents, tant per a vehicles com per a vianants i l'ampliació del servei de transport del municipi que connecti el centre, els nuclis dispersos i les poblacions veïnes. També es recullen demandes per tal de millorar la intermodalitat.

Amb relació a la mobilitat interna es proposa desenvolupar una xarxa urbana de carril bici connectada, millorar la seguretat dels vianants i regular la coexistència amb altres modes de transport, així com diferents mesures per limitar l'accés dels vehicles a motor al centre de la ciutat.

Medi ambient

Establir mesures per recuperar i preservar l'espai rural.

Recuperar i promoure la creació de zones verdes al nucli urbà del municipi.

Potenciar la creació de pols cívics, com espais de trobada per a la ciutadania, a partir de la creació de nous espais verds urbans.

Habitatge i qualitat de vida

Es reiteren les diferents mesures recollides en el PLH pel que fa a diversificar l'oferta d'habitatges i promoure l'oferta d'habitatge de lloguer.

La promoció del nou habitatge ha d'adaptar-se a la demanda i cal fer sortir al mercat aquells pisos que puguin estar buits.

Els habitatges de nova construcció han de tenir una alçada màxima de 1-8 pisos i s'han d'adaptar als habitatges del seu entorn, pel que fa a aquesta característica.

En relació amb els serveis i equipaments destaca la demanda de parcs infantils i la instal·lació fonts i lavabos públics.

Seguiment del procés participatiu

El procés participatiu ha aconseguit mobilitzar al voltant de 687 persones en els diferents espais presencials desenvolupats. La distribució aproximada dels participants segons els diferents mecanismes participatius ha estat la següent:

1.- Presentació del POUM i del procés participatiu a la ciutadania a quatre centres cívics: 205 participants

CC Mestral: 55 participants

CC Migjorn: 50 participants

CC Llevant: 34 participants

CC Ponent: 65 participants

2.- Jornades sectorials: 315 participants

La participació ciutadana en la revisió del POUM: 30 participants

Ordenació del sòl no urbanitzable: 65 participants

Comerç: 45 participants

Paisatge i espai natural: 70 participants

Urbanisme dels nous sectors econòmics: 55 participants

Noves formes de creixement urbà al segle XXI: 50 participants

3.-Tallers oberts de debat: 42 participants

Taller de territori i desenvolupament urbà / Mobilitat: 34 participants

Taller d'habitatge i qualitat de vida / Medi ambient: 18 participants

4.- Sessions del plenari del POUM, a les que han estat convocats 125 representants dels sectors veïnals, cívics, culturals, educatius, socioeconòmics, sindicals, professionals i polítics, per tant, dotats de representativitat col·lectiva, i que han estat cridats a valorar les principals estratègies del planejament a desenvolupar, és a dir, el què es vol com a model urbanístic de futur a la ciutat de Reus per als propers anys.

5.- Per altra banda, els mecanismes virtuals (pàgina web i bústia electrònica), desenvolupats expressament com a part del procés, ha assolit un total de 706 persones que han fet ús, bé sigui per informar-se o per fer algun tipus de suggeriment:

- Bústia virtual *Digues-hi la teva!* S'han recollit 9 aportacions

- Pàgina web www.reus2020.reus.cat: 698 visitants únics absoluts, que han realitzat un total de 1.444 visites

De la participació ciutadana, per tant, s'han dut a terme la fase preparatòria i una part de la de debat i participació recollits en el programa, alhora que s'han convocat els òrgans de seguiment i consultius creats a l'efecte.

En aquest darrer any amb motiu del canvi de la corporació el nou equip de govern ha treballat per arribar a conèixer totes les inquietuds de la ciutadania en general: visitant els barris i els indrets de la ciutat; s'han anat mantenint reunions amb representants veïnals, d'altres associacions i entitats, i s'ha facilitat la comunicació amb tots els ciutadants que han mostrat les seves inquietuds.

També aquest any, per raó de la reestructuració organitzativa municipal, l'elaboració del document iniciat a la oficina del POUM, del carrer Sant Serapi, núm. 2, sota la direcció de l'arquitecte Anton Pàmies Martorell, ha estat traslladada a les oficines dels Serveis Territorials, per tal que se'n continuï l'elaboració sota la direcció de l'Àrea d'Arquitectura i Urbanisme i amb la participació i col·laboració de totes les àrees municipals implicades.

Dins el tràmit d'informació pública de l'avanç, es continuarà amb els treballs i debat de les propostes i es reactivarà l'accés a la informació i consultes a través d'una pàgina web del POUM. Es farà un document de síntesi en el qual

seran analitzades i valorades per la corporació municipal els suggeriments per tal de confirmar o rectificar els criteris i solucions generals del planejament i es farà difusió dels resultats.